

Peter Cuijpers

Psalm 133

‘Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het dat broeders ook eensgezind samenwonen.’

Psalm 133:1

In de HSV staat boven Psalm 133: ‘Broederlijke liefde’. Deze kop is erboven gezet door de vertalers. In één korte zin vatten zij samen wat in hun oog het hoofdthema is van de Psalm. De vertalers van het NBG hebben als kopje: ‘Broederlijke gemeenschap’. De HSV legt dus de nadruk op broederlijke *liefde* en het NBG op broederlijke *gemeenschap*. Wie heeft het bij het juiste eind?

Broederlijke liefde, of broederlijke gemeenschap?

Eensgezind samenwonen heeft met *gemeenschap* te maken. Ik kies dus voor de kop van de vertalers van het NBG. Eensgezindheid betekent niet dat we als broeders overal gelijk over moeten denken. De broeders van de HSV bekijken de Psalm vanuit een andere invalshoek dan de broeders van het NBG. Dat mag! Die vrijheid hebben ze, en dit hoeft niet ten koste te gaan van de broederlijke eensgezindheid. Nu neem ik het even op voor de vertalers van de HSV: Broeders kunnen samenwonen, maar als dit niet gepaard gaat met broederlijke liefde, komt van het broederlijk samenwonen weinig of niets terecht; dus hebben de vertalers van de HSV een punt!

Gemeenschap der heiligen

'Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het dat broeders ook eensgezind samenwonen.'

Gelovigen worden heiligen genoemd. In de Heidelbergse Catechismus is sprake van de 'gemeenschap der heiligen' (Zondag 21, vraag en antwoord 55). Het is een prachtig streven om als broeders eensgezind bij elkaar te wonen, maar vanaf de eerste bladzijden van de Bijbel wordt pijnlijk duidelijk dat die eensgezindheid onder broeders soms ver te zoeken is. Kaïn sloeg zijn broer Abel dood, Jakob bedroog zijn broer Ezau, Jozef werd door zijn broers gehaat en als slaaf verkocht, en zo kunnen we nog even doorgaan. Je kunt er mismoedig van worden. *'Ik geloof in de gemeenschap der heiligen'*, zegt artikel 9 van de geloofsbelijdenis. Moeten we die belijdenis dan maar overboord gooien? David geloofde erin, en juist omdat hij hierin geloofde heeft hij dit prachtige pelgrimslied geschreven.

Na het ontstaan van de gemeente (Hand. 2) zien we hoe de gemeenschap der heiligen in de eerste gemeente in praktijk werd gebracht: *'Allen nu die geloofden, waren bijeen en hadden alle dingen gemeenschappelijk'* (Hand. 2:44-47). Ze waren bij elkaar, zorgden voor elkaar en deelden alles met elkaar. Gelovigen die eensgezind samenwoonden, één van hart en ziel (Hand. 4:32-35). Broederlijke gemeenschap en broederlijke liefde gingen hand in hand. Helaas was dit van korte duur en veranderde de situatie vrij snel.

Hoe komt het toch dat we zo falen in de gemeente van Christus, als het gaat om de gemeenschap der heiligen? Er is eerder sprake van twist onder broeders, dan eensgezindheid. In de gemeente te Korinthe lagen de broeders met elkaar overhoop. Er was sprake van jaloersheid en twist (1 Kor. 3:3). Men ging zelfs zover dat een broeder een andere broeder voor een ongelovige rechter sleepte om zijn gelijk te halen (1 Kor. 6:6-8). En in de gemeente te Filippi? Daar hadden twee zusters onenigheid met elkaar. Wat dat betreft doen zusters niet onder voor broeders. Paulus moest hen vermanen om eensgezind te zijn in de Heer (Fil. 4:2).

Zo blijkt maar weer: Het eensgezind samenwonen is makkelijker gezegd dan gedaan. De gemeente bestaat uit mensen; en mensen die tot geloof zijn gekomen, kunnen zich óf door de Geest óf door het vlees (de oude zondige natuur) laten leiden, en daarmee is eigenlijk voldoende gezegd.

Kostelijke zalfolie

‘Het is als kostelijke olie op het hoofd, die neerdruipt op de baard, de baard van Aäron, die neerdruipt op de zoom van zijn priesterkleed’.

Als David naar een beeld zoekt om duidelijk te maken hoe goed en lieflijk het is dat broeders eensgezind samenwonen, denkt hij aan de zalving van de hogepriester Aäron. In Exodus 29 krijgt Mozes van God de opdracht Aäron te zalven. Hij moest de zalfolie over het hoofd van Aäron gieten. Dit gebeurde zó overvloedig, dat de geurende zalfolie neerdroop over zijn baard en op de zoom van zijn priesterkleed. Dit is ook het geval, zegt David, als broeders eensgezind samenwonen. Dit is iets goeds, iets liefelijks, iets kostbaars van God.

De heilige zalfolie is een beeld van de Heilige Geest, en in het bijzonder de zalving met de Heilige Geest (Luk. 4:18; Hand. 10:38). Johannes schrijft dat wij gezalfd zijn met de Heilige Geest. Omdat dit het geval is, hebben we niet nodig dat iemand ons leert (1 Joh. 2:20,27). De Heilige Geest is de Geest van de waarheid. Hij leidt ons in de waarheid; en wij weten de waarheid, zegt Johannes. Vervolgens maakt hij duidelijk dat we de zalving hebben ontvangen, *zodat we in staat zijn om hen te ontmaskeren die ons met leugens willen misleiden.*

Hoeveel twist is er onder broeders, alleen al om deze zalving? De zalving wordt vaak niet gekoppeld aan de waarheid, maar aan het spreken in tongen, genezingen en wonderen. Broeders, wat blijft er op deze wijze over van de kostelijke zalfolie? God zegt dat de heilige zalfolie voor ‘Hem’ is (Ex. 30:31). Namaak was uit den boze. De zalfolie was heilig voor God, en moet óók heilig zijn voor ons (Ex. 30:32). Misbruik werd door God genadeloos afgestraft (Ex. 30:33).

Laten we dit eens praktisch maken, want hierover wordt in bepaalde christelijke kringen wel heel lichtzinnig gedacht. De gelovigen in Handelingen 2 spraken allen in talen (tongen). Ze waren gezalfd en vervuld met de Heilige Geest (vs. 4). Let wel: We hebben het hier over bestaande talen (vs. 6-11). Het gebrabbel dat voor tongen- of engelentaal moet doorgaan, heeft mijns inziens niets met het Bijbelse spreken in talen te maken. In Handeling 2 wordt dit bewerkt door het vervuld zijn met de Heilige Geest.

Maar door wie wordt het onverstaanbare gebrabbel bewerkt? Is dit door de Geest of door het vlees? Er is nog een derde optie, maar die laten we nu rusten. Het hedendaagse spreken in tongen is slechts één voorbeeld van namaak en misbruik van de heilige zalfolie. Om het verschil te zien tussen echt en namaak hebben we de ‘zalving’ nodig. En zoals het broeders betaamt, die het verlangen hebben om eensgezind samen te wonen, gaan we hierover niet twisten!

De dauw van de Hermon

‘Het is als de dauw van de Hermon die neerdaalt op de bergen van Sion.’

David gebruikt nog een ander beeld om duidelijk te maken dat het iets bijzonders is, als broeders eensgezind samenwonen. Hij denkt daarbij aan de dauw die van de berg Hermon neerdaalde op de bergen van Sion. De berg Hermon behoort tot de Anti-Libanonketen, een bergketen op de grens van Libanon en Syrië. De bergketen is zo’n 150 kilometer lang en loopt ongeveer noord-zuid. De toppen van de Hermon zijn het hele jaar door met sneeuw bedekt. Het smeltwater ervan is een van de voornaamste voedingsbronnen van de Jordaan. De waterdamp daalt ’s nachts als dauw neer op de lagergelegen bergen van Sion. De dauw bevochtigt de aarde. En dankzij deze vochtigheid blijft al het groen gewas in leven tijdens de hete droge maanden tussen mei en september.

Broeders die eensgezind samenwonen worden verkwikt. Ze zijn te vergelijken met de begroeiing op de bergen van Sion. Door ‘de dauw’ ontvangen ze levenskracht. De dauw zorgt ervoor dat ze groen en fris blijven, ook als er een heet en droog seizoen aanbreekt in hun leven.

Zoals de zalfolie een beeld is van de werkzaamheid van de Heilige Geest, is dit ook het geval met de dauw die van ‘boven’ neerdaalt (vgl. Matt. 3:16). Broeders die vervuld zijn met de Geest, spreken tot elkaar in tongen? Nee, ze spreken tot elkaar in psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, zingend en jubelend in hun hart tot de Heer. Ze danken te allen tijde voor alles de God en Vader in de naam van onze Heer Jezus Christus, *en ze zijn elkaar onderdanig in de vrees van Christus* (Ef. 5:18b-21). Met name het laatste, het elkaar onderdanig zijn in de vrees van Christus, is één van de voorwaarden om de eensgezindheid onder broeders te bewaren. Daar waar de ‘dauw’ is neergedaald, zou dit geen probleem moeten zijn; *want daar gebiedt de HEERE de zegen en het leven tot in eeuwigheid.*

*Hoe lieflijk, als broeders elkander ontmoeten,
vergaard door de Heer aan de avondmaalsdis.
Waar zij van zijn liefde de panden begroeten,
versterkt in 't geloof, van zijn trouwe gewis.*

*Daar knielen zij neder,
verkwikken zich weder
in Jezus, hun Heer, die hun losprijs wou geven,
om niet meer de wereld, maar Hem slechts te leven.*

(uit Geestelijke Liederen 117:2)

